

Sygn. akt I Co 3000/18

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2019 r.

Sąd Rejonowy w Tczewie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Marek Rafałko

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2019 r. w Tczewie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi dłużnika M. G.

na postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. K. W. z dnia 31 sierpnia 2018 r., wydane w sprawie Km (...), wszczętej z wniosku wierzyciela B. (...) (...)w G.

postanawia

oddalić skargę.

UZASADNIENIE

B. (...) (...) z siedzibą w G., działając w oparciu o tytuł wykonawczy – nakaz zapłaty wydany w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 28 czerwca 2013 r., zaopatrzony w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia tego Sądu z 17 stycznia 2014 r. – zainicjował postępowanie egzekucyjne względem dłużnika K. G..

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie postanowieniem z 21 sierpnia 2018 r. odrzucił wniosek K. G. o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od w/w nakazu zapłaty uznając, iż termin do wniesienia środka zaskarżenia nie rozpoczął w ogóle biegu, z uwagi na niedoręczenie pozwanemu nakazu zapłaty. Powyższe orzeczenie wpłynęło do kancelarii komorniczej w dniu 27 sierpnia 2018 r.

Postanowieniem z 31 sierpnia 2018 r. komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c. oraz ustalił koszty tego postępowania na kwotę 103,39 zł i koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika wierzyciela na kwotę 900 zł obciążając tymi kosztami dłużnika w oparciu o art. 770 k.p.c.

Na powyższe orzeczenie skargę złożył dłużnik. Domagał się uchylecia zaskarżonego postanowienia w zakresie obciążenia go kosztami zastępstwa prawnego w kwocie 900 zł oraz wniósł o obciążenie wierzyciela kosztami niezbędnymi do celowego prowadzenia egzekucji w kwocie 103,39 zł. Skarżący wniósł ponadto o zasądzenie na swoją rzecz od wierzyciela kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym i postępowaniu skargowym. W uzasadnieniu podniósł, że postępowanie egzekucyjne zostało zakończone wobec utraty mocy tytułu wykonawczego, stanowiącego podstawę tego postępowania. W tym stanie rzeczy, w oparciu o ogólną zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania, kosztami egzekucyjnymi winien zostać obciążony wierzyciel, a nie dłużnik. Stanowisko takie – zdaniem skarżącego – znajduje potwierdzenie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2017 r. wydanej w sprawie III CZP 4/17.

W odpowiedzi na skargę komornik wniósł o jej oddalenie. Wskazał, że postępowanie egzekucyjne było prowadzone na wniosek wierzyciela, na podstawie tytułu wykonawczego. Komornik nie jest władny rozliczać kosztów postępowania egzekucyjnego w oparciu o ogólne zasady odpowiedzialności za wynik postępowania, może to robić tylko w oparciu o art. 770 k.p.c. Zgodnie zaś z tym przepisem wierzyciel może być obciążony kosztami postępowania jedynie w przypadku, kiedy wszczęcie postępowania egzekucyjnego było niecelowe. W orzecznictwie sądowym

podkreśla się, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego należy uznać za niecelowe tylko wtedy, gdy już w chwili wszczęcia postępowania czynności komornika nie mogły doprowadzić do zrealizowania obowiązku objętego tytułem wykonawczym, zaś wierzyciel jeszcze przed złożeniem wniosku egzekucyjnego mógł się o tym dowiedzieć. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia na gruncie niniejszego postępowania. Do komornika zgłosił się bowiem wierzyciel będący w posiadaniu tytułu wykonawczego. Tytuł ten nie był wykorzystywany w innym postępowaniu, dłużnik nie spłacił dobrowolnie swojego zadłużenia, zaś wierzyciel nie miał informacji ani o śmierci dłużnika, ani też o jakichkolwiek innych okolicznościach mogących rzutować na prawomocność tytułu egzekucyjnego. Z tych przyczyn wierzyciel nie mógł przypuszczać, że zainicjowane przez niego postępowanie egzekucyjne nie będzie zmierzać do zrealizowania obowiązku objętego tytułem wykonawczym.

Sąd zważył co następuje:

Skarga jest niezasadna.

W postępowaniu egzekucyjnym – w miejsce występującej w procesie reguły rozstrzygnięcia o kosztach w zależności od wyniku sprawy (art. 98 k.p.c.) – obowiązuje zasada zwrotu przez dłużnika wierzycielowi kosztów celowych, tj. niezbędnych do przeprowadzenia egzekucji (art. 770 k.p.c.). W judykaturze niesporne jest przy tym, że sąd rozpatrujący skargę dłużnika na postanowienie komornika co do kosztów postępowania egzekucyjnego – mając na uwadze przyczynę umorzenia tego postępowania – władny jest stosować odpowiednio zawarte w kodeksie postępowania cywilnego przepisy o kosztach procesu (art. 13 § 2 k.p.c.) (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2004 r., sygn. III CZP 16/04; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2005 r., sygn. III CZP 102/05). Z tej przyczyny w trybie skargi na czynność komornika dłużnik ma prawo żądać, by sąd ocenił zasadność obciążania go kosztami egzekucji, której celowość budzi wątpliwości.

W ocenie Sądu w realiach przedmiotowej sprawy brak jest podstaw do uznania, iż kosztami postępowania egzekucyjnego obciążony winien być wierzyciel, nie zaś skarżący.

Zdaniem Sądu wszczęcie egzekucji w sprawie Km (...) było uzasadnione. Jak trafnie zauważył komornik przedmiotowe postępowanie zostało zainicjowane przez wierzyciela będącego w posiadaniu tytułu wykonawczego i na moment wszczęcia tego postępowania nie występowały żadne okoliczności, które winny zrodzić u wierzyciela jakiegokolwiek podejrzenie co do tego, że zainicjowane przez niego postępowanie egzekucyjne nie będzie zmierzać do zrealizowania obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Utrata mocy przez ten tytuł w toku tego postępowania nie może przesądzać automatycznie o braku celowości jego wszczęcia. Nie ulega przecież wątpliwości, iż wierzyciel zaopatrzony w tytuł wykonawczy działał w zaufaniu do sądu. W sprawie na chwilę wszczęcia postępowania egzekucyjnego nie występowały żadne okoliczności, które mogłyby świadczyć o tym, że jego prowadzenie jest niecelowe. Co istotne zawiadomienie z dnia 8 października 2015 r. o wszczęciu egzekucji zostało skutecznie doręczone - w trybie art. 138 § 1 k.p.c.- dłużnikowi. Przesyłka do niego kierowana, została wydana dorosłemu domownikowi w dniu 8 lutego 2016 r. Dłużnik do pisma komornika w żaden sposób się odniósł. W trakcie trwania postępowania egzekucyjnego Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie postanowieniem z 21 sierpnia 2018 r. odrzucił wniosek K. G. o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty z 28 czerwca 2013 r., zaś orzeczeniem z 20 września 2018 r. uchylił postanowienie tego Sądu z dnia 17 stycznia 2014 r. o nadaniu przedmiotowemu nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności. Komornik zaskarżone orzeczenie wydał już w dniu 31 sierpnia 2018 r., a zatem niezwłocznie po otrzymaniu orzeczenia Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z 21 sierpnia 2018 r. Podstawę umorzenia postępowania egzekucyjnego stanowił art. 825 pkt 2 k.p.c. Wniosek o umorzenie tego postępowania został złożony przez wierzyciela dopiero w piśmie z 5 września 2018 r., które wpłynęło do kancelarii komorniczej w dniu 18 września 2019 r.

W przywołanej przez skarżącego uchwale z dnia 13 kwietnia 2017 r., wydanej w sprawie III CZP 4/17, Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż ocena, czy egzekucja została wszczęta lub przeprowadzona niecelowo lub bezpodstawnie, uwarunkowana jest okolicznościami konkretnej sprawy. W wypadku, w którym doszło do umorzenia postępowania egzekucyjnego, za istotne dla tej oceny należy uznać przyczyny takiego stanu rzeczy. Jak dalej wskazał Sąd Najwyższy umorzenie

postępowania na wniosek wierzyciela (art. 825 pkt 1 k.p.c.) w razie upadku tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wskutek uwzględnienia zażalenia dłużnika na postanowienie o jej nadaniu, można kwalifikować do rzędu sytuacji, w których dłużnik powinien uzyskać od wierzyciela zwrot kosztów obrony przed egzekucją. Egzekucja wszczęta w ramach postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w razie uchylenia tej klauzuli stała się bowiem bezpodstawną. Podstawę tej konstatacji stanowiła dyspozycja art. 49 ust. 2a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (zwanej dalej u.k.s.i e.), który stanowił, że przepisu art. 49 ust. 2 u.k.s.i e. nie stosuje się jeżeli dłużnik wykaże, że orzeczenie na którym oparto klauzulę wykonalności zostało uchylone lub zmienione w taki sposób, iż nie nadaje się do wykonania, utraciło moc lub tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności z przyczyn innych niż zaspokojenie wierzyciela. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio. Z kolei przywołany art. 49 ust. 4 u.k.s. i e. stanowił, że w przypadku niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego opłaty, o których mowa w ust. 1 i 2, uiszcza wierzyciel.

Zaznaczyć wyraźnie należy, że w przepisie art. 49 ust. 2 u.k.s.i e., do którego odsyła art. 49 ust. 2a u.k.s.i e., mowa jest jedynie o dwóch przypadkach umorzenia postępowania egzekucyjnego, a mianowicie o umorzenia tego postępowania na wniosek wierzyciela (art. 825 pkt 1 k.p.c.) - a zatem o przypadku, jaki występował w sprawie będącej podstawą do wydania przywołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2017 r. - oraz na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. (tj. w przypadku bezczynności wierzyciela). Żadna z wyżej wskazanych podstaw umorzenia postępowania egzekucyjnego nie występuje w realiach niniejszej sprawy. Jak bowiem wskazano zaskarżonym orzeczeniem z 31 sierpnia 2018 r. komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c. Podstawę prawną, do której w uchwale z 13 kwietnia 2017 r. odwołał się Sąd Najwyższy stanowił art. 49 ust. 2a u.k.s.i e., zaś przepis ten nie obejmuje swoją dyspozycją umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c. Stan faktyczny przedmiotowej sprawy jest zatem odmienny, od stanu, na kanwie którego wydana została powyższa uchwała. Zdaniem Sądu nie sposób uznać, aby w każdym przypadku uchylenia lub utraty mocy przez orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności, obowiązkiem ponoszenia kosztów postępowania egzekucyjnego obciążony został wierzyciel. Sam fakt następczego upadku tytułu wykonawczego nie może oznaczać, że egzekucja była niecelowa. Tę bowiem kwestię należy badać w odniesieniu do chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego. W ocenie Sądu skarżący nie wskazał żadnych argumentów, które na kanwie niniejszej sprawy uzasadniałyby – w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania egzekucyjnego – odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 770 k.p.c.

Na marginesie odnośnie do zgłoszonego przez skarżącego wniosku o ustalenie na jego rzecz kosztów zastępstwa prawnego w egzekucji podkreślić należy, że w przywołanej przez samego dłużnika uchwale z dnia 13 kwietnia 2017 r. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że co prawda możliwe jest przyznanie dłużnikowi od wierzyciela kosztów obrony przed niecelową lub bezpodstawną egzekucją, to jednak przesłanką konieczną przyznania tych kosztów jest to, aby pełnomocnik rzeczywiście reprezentował dłużnika w tym postępowaniu. Analiza akt komorniczych Km (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. K. W. wskazuje, że dłużnik w tym postępowaniu nie był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika. Pełnomocnik taki ujawnił się dopiero na etapie postępowania skargowego już po wydaniu przez komornika orzeczenia o umorzeniu tego postępowania. Z tej przyczyny brak byłoby podstaw do przyznania dłużnikowi zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w egzekucji.

W tym stanie rzeczy, na podstawie przywołanych wyżej przepisów, orzeczono jak w sentencji.